

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет аграрної економіки і менеджменту

*Кафедра обліку та економіко-
правового забезпечення АПБ*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
на тему:

**«ОБЛІК І АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ДОВГОСТРОКОВОЇ
ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПРИКЛАДІ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ЄВРО СЕРВІС ГРУП»»**

Студентки 4 курсу ОПЗ зр – 42
Галузь знань – 07 «Управління та
адміністрування»
Спеціальність – 071 «Облік і
оподаткування»
Освітня програма – Облік і правове
забезпечення агропромислового бізнесу
Васильєвої Оксани Олегівни

Керівник: кандидат економічних наук, доцент
Белова І.М.

Національна школа _____
Кількість балів _____ **Оцінка ECTS** _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2019 р

Зміст

Вступ	5
1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЗА ТОВАРИ	9
1.1. Економічний зміст та класифікація дебіторської заборгованості	9
1.2. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості.....	17
2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В ТЗОВ «ЄВРО СЕРВІС ГРУП»	20
2.1. Організація облікового процесу на підприємстві.....	20
2.2. Облік виникнення дебіторської заборгованості за товари.....	25
2.3. Облік розрахунків з дебіторами за товари.....	32
2.4. Методика підготовки показників форм звітності, що відображають операції з дебіторською заборгованістю за товари.....	38
2.5. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості за товари в ТЗОВ «Євро Сервіс Груп».....	46
Висновки	50
Список використаних джерел	53
Додатки	65

Вступ

У процесі фінансово-господарської діяльності кожне підприємство вступає в певні економічні взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, в результаті цього відбуваються господарські операції, суттєвою складовою частиною яких, з погляду фінансової стабільності підприємства, є дебіторська заборгованість за товари (роботи, послуги). При цьому наявність значної її частки суттєво погіршує фінансовий стан підприємства, відволікає грошові кошти з господарського обороту, що призводить до зниження темпів виробництва і результативних показників його діяльності, тобто супроводжується непрямими втратами його доходів.

На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань фінансового обліку є облік дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги), що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів. Суб'єкти господарювання на перший план висувають вирішення власних проблем, замість виконання фінансових зобов'язань по платежах перед партнерами. В поглиблення платіжної кризи вносить свою частку і нерегульованість бюджетної системи, що стосується несвоєчасної оплати зобов'язань, які здійснюються за рахунок бюджету.

Сучасні умови господарювання вимагають вирішення цілого ряду нерозв'язаних облікових проблем. Необхідність теоретичного обґрунтування і розробки практичних рекомендацій щодо обліку дебіторської заборгованості за товари обумовили вибір теми дипломної роботи та її актуальність.

Великий внесок в розробку теоретичних основ і методологічних підходів до проблеми обліку, аналізу дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги) та управління нею зробили провідні вчені: Білик М.Д., Бутинець Ф.Ф., Вознюк Г.Л., Голов С.Ф., Завгородній А.Г., Попович П.Я., Пушкар М.С., Савицька Г.В., Сопко В.В., Чебанова Н.В., Усач Б.Ф. та інші.

Метою даної дипломної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості за товари, а також розробка та обґрунтування пропозицій щодо їх удосконалення.

Мета дипломної роботи досягається шляхом виконання таких завдань:

- розкриття економічної характеристики дебіторської заборгованості, її оцінки та класифікації;
- дослідження стану первинного, синтетичного та аналітичного обліку дебіторської заборгованості за товари;
- дослідження методики формування показників звітності про дебіторську заборгованість на підприємстві;
- розкриття організації та порядку здійснення аналізу дебіторської заборгованості;
- проведення ретроспективного та прогностичного аналізу;
- формулювання пропозицій з удосконалення організації і методики обліку та аналізу дебіторської заборгованості;
- дослідження організації охорони праці на підприємстві.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність ТзОВ «Євро Сервіс Груп», а саме в аспекті розрахунків з дебіторами.

Предметом дослідження є організація обліку і аналізу дебіторської заборгованості за товари.

Теоретичною та методологічною основою написання дипломної роботи є джерела навчальної, монографічної та періодичної літератури з обраної теми, а також нормативно-правові документи. Дипломна робота виконана на основі внутрішніх нормативних документів, первинних документів, облікових регістрів аналітичного та синтетичного обліку, фінансової, податкової, статистичної звітності та іншої документації ТзОВ «Євро Сервіс Груп».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Євро Сервіс Груп» здійснює оптову торгівлю овочами та фруктами відповідно до свого статуту. Товариство має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в банківських установах України, печатки, штампи і бланки із своїм найменуванням, власний товарний знак та інші реквізити. ТзОВ «Євро Сервіс Груп» знаходиться за адресою: 33013, м. Рівне, вул. Кавказька, 11/11.

При написанні дипломної роботи були використані методи аналізу та синтезу, метод спостереження, монографічний метод, діалектичний метод, методи порівняння, індукції, дедукції та узагальнення.

Дана робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі розкривається актуальність теми, мета та завдання дипломної роботи, об'єкт та предмет дослідження, інформаційна база дослідження, коротка характеристика підприємства, методи дослідження, які використовувалися та характеристика змісту кожної структурної частини дипломної роботи.

У першому розділі дипломної роботи наводиться економічний зміст та класифікація дебіторської заборгованості, її визнання та оцінка.

Другий розділ присвячений організації та методиці дебіторської заборгованості за товари в ТзОВ «Євро Сервіс Груп». Надається інформація щодо облікової політики підприємства, етапів та елементів організації бухгалтерського обліку. Детально описується первинний та синтетичний облік дебіторської заборгованості. Окремим підрозділом подається характеристика фінансової, податкової і статистичної звітності, методика підготовки та терміни подання основних звітних форм. У кінці другого розділу вказуються недоліки в організації облікового процесу та наводяться шляхи його вдосконалення.

Третій розділ дипломної роботи розпочинається ретроспективним (структурно-динамічним) аналізом за даними ТзОВ «Євро Сервіс Груп» за 2011-2013 роки. Усі розрахунки представлені в табличній формі і для кращого наочного розуміння доповнюються рисунками. Далі здійснюється параметричний аналіз. За показниками щодо яких спостерігається негативна динаміка проведений факторний аналіз. В продовження аналітичного розділу подається прогнозний аналіз, який узагальнює існуючу інформацію з подальшим моделюванням можливих варіантів розвитку ситуацій та фінансових показників. Третій розділ завершується розкриттям недоліків та шляхів вдосконалення дебіторської заборгованості на підприємстві.

У четвертому розділі показано організацію і управління охороною праці на досліджуваному підприємстві, наводяться заходи безпеки при виконанні основних видів робіт, заходи пожежної безпеки та безпеки в надзвичайних ситуаціях.

У висновках зазначаються підсумки проведеного дослідження, розкриваються завдання, які були поставлені у вступі, зазначаються недоліки, які були виявлені в процесі дослідження, а також шляхи вдосконалення обліку та аналізу дебіторської заборгованості, які дозволяють покращити результати діяльності ТзОВ «Євро Сервіс Груп».

Закінчується дипломна робота списком використаних джерел та додатками. У списку використаних джерел зазначаються нормативно-правові документи, джерела навчальної, монографічної та періодичної літератури з обраної теми. У додатках наведені установчі документи ТзОВ «Євро Сервіс Груп», документи, що підтверджують розподіл обов'язків щодо виконання облікових і аналітичних робіт (наказ про облікову політику, посадові інструкції працівників), робочий план рахунків, первинні документи, щодо обліку дебіторської заборгованості, зведені облікові реєстри, звітність підприємства та наказ «Про охорону праці на підприємстві».

1. Теоретико-методичні засади обліку дебіторської заборгованості за товари

1.1. Економічний зміст та класифікація дебіторської заборгованості

В Україні стан заборгованості суб'єктів господарювання не є задовільним: оборотні кошти не іммобілізовані в запасах товарно-матеріальних цінностей, а зосереджені майже на 70% в дебіторській заборгованості. Незабезпеченість підприємств власними оборотними коштами викликана недоліками в управлінні дебіторською заборгованістю передусім за розрахунками з покупцями і замовниками. Подолати такий економічно несприятливий стан можна за умов впровадження на підприємствах раціональної системи обліку та аудиту, аналізу дебіторської заборгованості, що є основою ефективного управління розрахунками підприємства.

Втім, огляд літературних джерел дозволяє стверджувати, що автори по-різному визначають сутність дебіторської заборгованості.

Так, автори фінансового словника Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. дають визначення заборгованості як суми фінансових зобов'язань чи грошового боргу, які підлягають погашенню. Майже ідентичним є поняття заборгованості в економічному словнику, а саме як суми невиконання зобов'язання, несплаченого боргу.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів. Відповідно дебіторську заборгованість даний стандарт визначає як суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

За П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» дебіторська заборгованість є одним із видів фінансових активів і визначається як контракт, що надає право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства.

Деякі автори виділяють окремо такі категорії, як зобов'язання і борг. Борг – це грошова сума, взята в позичку на певний термін і на певних умовах. Поняття боргу є вузчим, ніж поняття зобов'язання.

Так, зобов'язання у бухгалтерському обліку визначаються як оформлені договором цивільно-правові відносини, в силу яких одна сторона зобов'язана здійснити на користь іншої сторони певні дії або утриматися від певних дій, та як сума коштів, яка повинна бути сплачена на певну дату в майбутньому, або існуючі зобов'язання підприємства щодо передачі певних активів чи надання послуг іншому підприємству у майбутньому. Зобов'язання існує тільки тоді, коли йому відповідає нормативно-правовий документ.

Тобто, зобов'язання – це виконання певних дій або, навпаки, утримання від дій.

Слід зазначити, що Білик М.Д. також розрізняє поняття «зобов'язання» і «борг», але разом з тим дає визначення боргу як зобов'язання особи перед іншою особою, що є не досить коректним.

Категорія «зобов'язання» тісно пов'язана з категоріями «розрахунки» і «заборгованість». При визначення терміну «розрахунки» виникають дискусії, які можна виділити в три основні позиції.

Відповідно до першої з них, розрахунки – це система взаємовідносин. Прихильники другої позиції вважають розрахунки безпосередньо взаємовідносинами (без використання слова «система»). Третя група вчених лише пояснює економічну сутність розрахунків без наведення їх визначення.

Сучасне трактування поняття «дебіторська заборгованість» з'явилося ще у 8 ст. н.е. Вже тоді почали розглядати дебіторську заборгованість як один з показників, що характеризує фінансовий стан підприємства – показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед іншими підприємствами.

Слід зазначити, що закордонні та вітчизняні вчені визначають термін «дебіторська заборгованість» по різному.

Дефініції поняття «дебіторська заборгованість» наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Дефініції поняття «дебіторська заборгованість»

Поняття	Визначення	Автор/Джерело
1	2	3
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.	П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Фінансовий актив, що є контрактним правом однієї сторони отримати гроші й узгоджується з відповідним зобов'язання сплати іншої сторони.	Голов С.Ф.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Сума боргів, які винні підприємству юридичні та фізичні особи та які виникли у результаті господарських взаємовідносин з ними.	Стоун Д., Хітчинг К.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Сума боргів, що призначаються підприємству, фірмі, компанії зі сторони інших підприємств, фірм, компаній, а також громадянам, які є боржниками даного підприємства, дебіторами.	Райзберг Б.А., Лозовський Л.Ш., Стародубцева Е.Б.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства.	Лищенко О.Г.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Безвідсоткова позика контрагентам.	Момот Т.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Форма відстрочки платежу – відкритий кредит, угода, яка передбачає виконання послуг замовником або реалізації продукції покупцю з відстрочкою оплати за них.	Крайник О.П., Клепікова З.В.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Грошове вираження результату вимушеної або заздальгідь запланованої господарсько-економічної операції кредитного характеру з контрагентами, була у минулому та борг за неї може бути достовірно визначений, узгоджений з контрагентом та сплачений підприємству у майбутньому, а в поточний момент відображений у балансі підприємства як актив.	Белозерцев В.
<i>Дебіторська заборгованість</i>	Складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг.	Кірейцев Г.Г. [47]

Західні економісти часто приймають поняття «кредитна політика» та «політика управління дебіторською заборгованістю» як цілісну категорію. Так, наприклад, Хорн Д.В. взагалі розглядає дебіторську заборгованість як кількісний результат, що виникає у результаті реалізації кредитної політики підприємства, а Едвардс Б., у своїй книжці «Кредитний менеджмент» взагалі використовує поняття «дебіторська заборгованість», суто як термін обліку.

На думку юристів-науковців, більш коректно для характеристики дебіторської заборгованості використовувати термін «майнові вимоги», тобто дебіторська заборгованість – включені до складу майна підприємства його майнові вимоги до інших осіб, що є його боржниками в правовідносинах, які виникають за різних обставин.

З юридичного погляду дебіторська заборгованість розглядається як капітал підприємства-кредитора, але не завжди його власний капітал. Лише тоді, коли під час обігу кошти повертається у володіння підприємства-кредитора, вони або включаються в його власний капітал, або використовуються на погашення кредиторської заборгованості даного підприємства перед своїми кредиторами. Тому дебіторська заборгованість як частина майна підприємства-кредитора відноситься до її активів, які пов'язані з юридичними правами, в тому числі, правом на володіння, і в залежності від джерела виникнення є власним капіталом або залученими коштами інших осіб.

На підставі комплексного підходу з урахуванням економічного та юридичного аспектів в науковій праці Берези С.Л. уточнено поняття «дебіторська заборгованість» – це сума боргів юридичних і фізичних осіб перед підприємством.

Отже, як бачимо, всі автори розглядають одну і ту саму проблему під різним кутом.

На підставі проведеного дослідження визначення сутності поняття «дебіторської заборгованості», пропонуємо наступне тлумачення даного терміну, а саме як показника фінансового стану підприємства, який являє собою суму заборгованості на користь підприємства на певну дату за наданий комерційний та споживчий кредит покупцям, а також авансування постачальників, щодо яких у підприємства з'являється майнове право вимоги оплати боргу. При цьому, такі взаємовідносини мають документальне підтвердження.

Дебіторська заборгованість приводить до позапланового перерозподілу коштів між підприємствами, викликає погіршення фінансового стану

підприємства, так як йому стає важче маневрувати засобами через тимчасове вилучення їх з обороту. Дебіторська заборгованість послаблює господарський розрахунок.

Крім того, дебіторська заборгованість створює ряд платежів, що створюються в зв'язку з розрахунковими взаємовідносинами з підприємством-платником. Навпаки, погашення заборгованості одним підприємством створює можливість ліквідації кредиторської заборгованості для ряду інших.

Зниження дебіторської заборгованості показує, що підприємство приймає міри щодо утримання, а ріст – означає ослаблення фінансової роботи. Причиною заборгованості частково являються платежі покупців.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» регламентується на законодавчому рівні. Це положення (стандарт) визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.

Питаннями дослідження класифікації дебіторської заборгованості займалися багато вчених-економістів таких, як: Голов С.Ф., Лігоненко Л.О., Новікова Н.М., Малюга Н.М., Бутинець Ф.Ф., Городянська Л., Гладких Т.В., Матицина Н., Лисенко Н.М. та інші.

Разом з тим, вивчення наукових праць та практика господарської діяльності, а також аналіз вітчизняної літератури свідчать про наявність великої кількості поглядів науковців відносно класифікації дебіторської заборгованості, у зв'язку з чим існує необхідність виділення єдиної узагальненої схеми класифікації.

Розрізняють наступні класифікації дебіторської заборгованості.

Залежно від строку погашення та зв'язку з нормальним операційним циклом, дебіторську заборгованість поділяють на:

- довгострокову;
- поточну.

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Дебіторську заборгованість також класифікують за об'єктами, щодо якої вона виникла. Згідно з цим розрізняють такі види дебіторської заборгованості:

- заборгованість орендаря за фінансовою орендою, яка відображається в балансі орендодавця;
- заборгованість, забезпечена векселями;
- надані позики;
- дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги);
- дебіторська заборгованість за розрахунками (з бюджетом, за виданими авансами, з нарахованих доходів, із внутрішніх розрахунків);
- інша дебіторська заборгованість.

Залежно від своєчасності погашення дебіторську заборгованість поділяють на:

- дебіторську заборгованість, строк оплати якої не настав (строкова дебіторська заборгованість);
- дебіторська заборгованість, не сплачена в строк (прострочена). У тому числі: сумнівна дебіторська заборгованість та безнадійна дебіторська заборгованість.

Узагальнена класифікація дебіторської заборгованості наведена на рисунку 1.1.

У вітчизняній економічній науці застосовують класифікацію дебіторської заборгованості, що залежить від сфери функціонування дебітора. Проте такий підхід істотно відрізняється від зарубіжного, який ґрунтується на принципі: різні види дебіторської заборгованості мають різне економічне

тлумачення (класифікація дебіторської заборгованості важлива для розуміння того, як нею управляти).

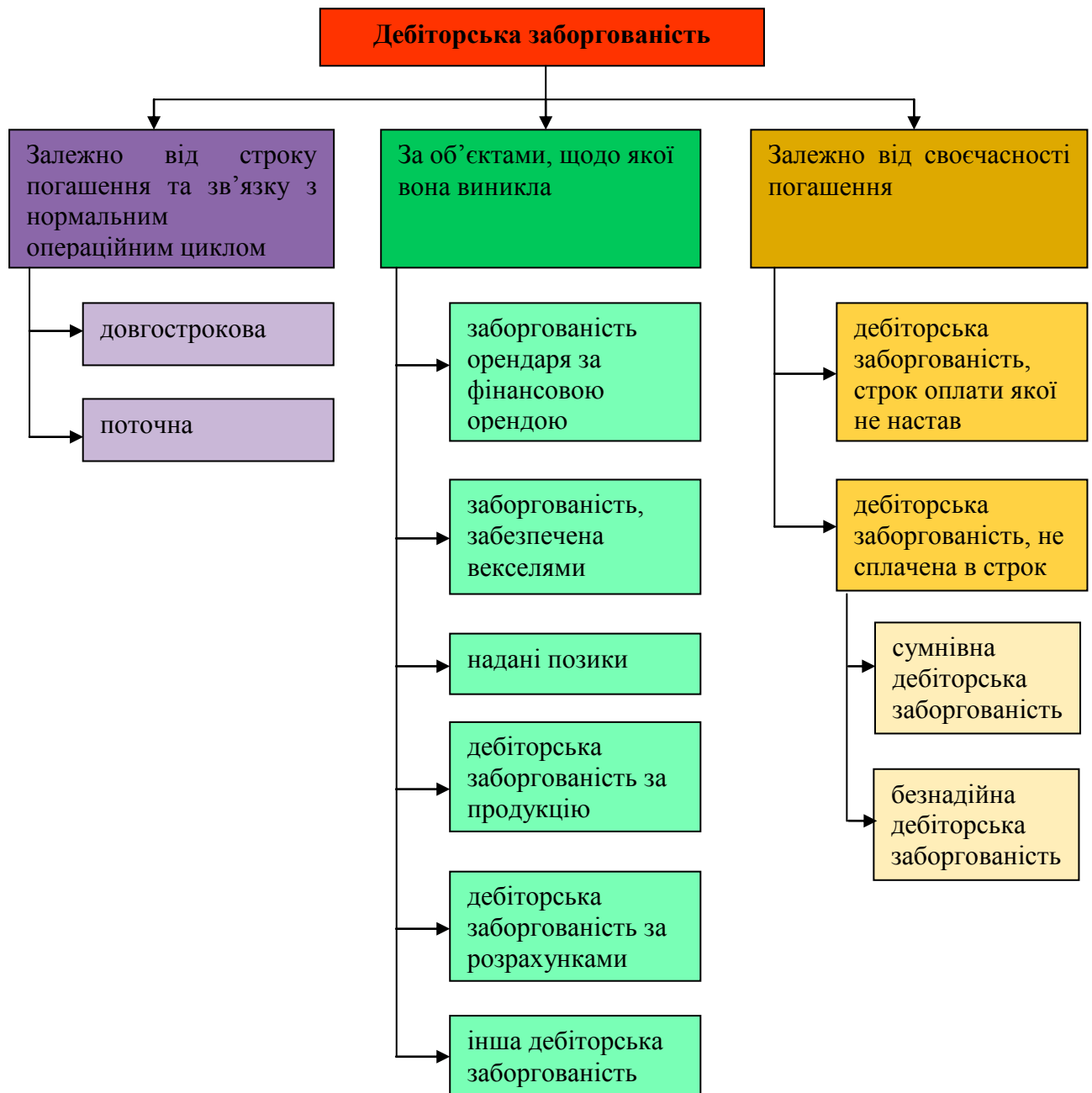

Рис. 1.1. Класифікація дебіторської заборгованості

Виходячи з викладеного, Н. Матицина пропонує групування дебіторської заборгованості відповідно до вітчизняного й зарубіжного досвіду.

Класифікація дебіторської заборгованості відповідно до зарубіжного підходу наведена на рисунку 1.2.

Рис. 1.2. Групування дебіторської заборгованості за зарубіжним досвідом

Класифікація дебіторської заборгованості згідно із вітчизняним досвідом зображена на рисунку 1.3.

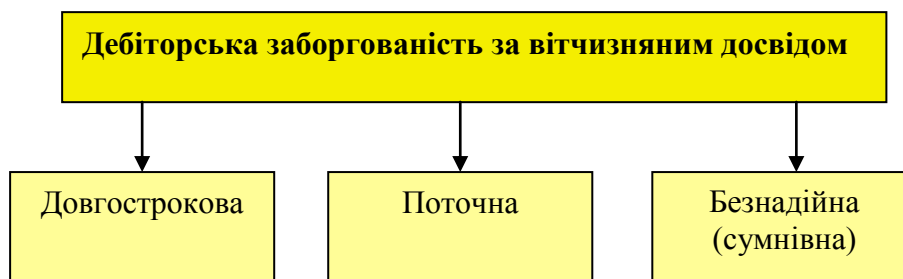

Рис. 1.3. Групування дебіторської заборгованості за вітчизняним досвідом

Враховуючи те, що в економічній науці виникли два види класифікаційного групування дебіторської заборгованості, які водночас є і подібними, і різними, можна вважати, що класифікація за вітчизняним досвідом зорієнтована на жорстко регульовану економіку та недостатньо враховує вимоги ринку. Тому із розширенням міжнародних відносин і переходом на Міжнародні стандарти фінансової звітності під час вирішення цього питання потрібно враховувати досвід зарубіжних країн.

Отже, ще до цього часу серед науковців відсутня єдність поглядів щодо класифікації дебіторської заборгованості.

Зміни в економічному житті країни висувають нові вимоги до спеціалістів з бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. Тому зміни на підприємстві, щодо вирішення проблем дебіторської заборгованості, на

нашу думку, мають вирішуватися в комплексному характері і розроблятися на основі таких напрямів:

- забезпечення своєчасного документального оформлення виникнення та погашення дебіторської заборгованості;
- обґрунтована оцінка величини дебіторської заборгованості;
- системний контроль за виконанням зобов'язань за договорами щодо своєчасності та повноти розрахунків дебіторів за своїми зобов'язаннями;
- достовірне відображення облікової інформації про дебіторську заборгованість у формах фінансової звітності;
- своєчасне запобігання простроченню платежів з боку дебіторів;
- обґрунтованість утворення резерву сумнівних боргів;
- формування повної достовірної інформації про стан дебіторської заборгованості, необхідної для оперативного управління нею.

1.2. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість визначається активом, якщо:

- існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод;
- може бути достовірно визначена її сума.

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг та оцінюється за первісною вартістю. У разі відстрочення платежу за продукцію, товари, роботи, послуги з утворенням від цього різниці між справедливою вартістю дебіторської заборгованості та номінальною сумою грошових коштів або їх еквівалентів, що підлягають отриманню за продукцію, товари, роботи, послуги, така різниця визнається

дебіторською заборгованістю за нарахованими доходами (процентами) у періоді її нарахування.

Поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів.

Величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів:

- застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;
- застосування коефіцієнта сумнівності.

За методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості величина резерву визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів.

За методом застосування коефіцієнта сумнівності величина резерву розраховується множенням суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності.

Коефіцієнт сумнівності може розраховуватися такими способами:

- визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході;
- класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення;
- визначення середньої питомої ваги списаної протягом періоду

дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3-5 років.

Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату. Класифікація дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи.

Коефіцієнт сумнівності встановлюється підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди. Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості.

Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутків поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи.

Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

Оцінка дебіторської заборгованості, що виникла в результаті реалізації товарів, робіт, послуг залежить від причини її виникнення та її вигляду. Наприклад, поточна дебіторська заборгованість, що виникла в результаті реалізації продукції, товарів, робіт або послуг на умовах наступної оплати, оцінюється за первісною вартістю.

Під первісною вартістю, у цьому випадку, розуміється вартість, за якою такий товар був реалізований, а не його собівартість.

Первісна вартість дебіторської заборгованості за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги) залежатиме від:

- надання покупцеві торговельної знижки, знижок за своєчасну оплату;
- надання покупцеві знижок після реалізації;
- повернення товарів від покупців;
- період часу з дати надходження грошових коштів.

За такою первісною вартістю поточна дебіторська заборгованість, що виникла із зазначеної вище причини, враховується доти, поки не відбудеться одна з двох подій:

- буде здійснене її погашення, і вона перестане існувати як така;
- виникне різниця між справедливою вартістю даної дебіторської заборгованості та номінальною сумою коштів або їхніх еквівалентів, які підлягають одержанню за реалізований товар.

Відповідно до П(С)БО 19 справедлива вартість – це сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими й незалежними сторонами.

Що стосується еквівалентів коштів, то вони являють собою короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертують в певні суми коштів та які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

У випадку, якщо відбудеться перша подія, то її наслідки прості й зрозумілі. А от у другому випадку не все так просто. Перше питання, що виникає, стосується визначення справедливої вартості дебіторської заборгованості. Якщо мова йде про справедливу вартість дебіторської заборгованості як таку (наприклад, про суму, яку можна одержати у випадку передачі іншій особі (підприємству) права вимоги за даним боргом), то це одне, а якщо мова йде про справедливу вартість дебіторської заборгованості як компенсацію за поставлений товар, то це інше.

В першому випадку справедлива вартість визначається, виходячи з ринкової вартості аналогічних зобов'язань при здійсненні передачі права їхньої вимоги, а в другому випадку – виходячи з ринкової вартості переданого покупцеві та неоплаченого товару. Відповідно в цих двох випадках справедлива вартість буде різною. Причому різниця може бути значна.

На нашу думку, бухгалтерові, при визначенні справедливої вартості дебіторської заборгованості необхідно відштовхуватися від ринкової вартості товару, аналогічному тому, що був переданий покупцеві та який не оплачено. Такий висновок зроблено на підставі того, що будь-яке порівняння правомірно здійснювати тільки по аналогічних активах. А оскільки справедливу вартість дебіторської заборгованості нам необхідно порівнювати із сумою коштів (їхніх еквівалентів), які ми припускаємо одержати за попередній товар, то й справедлива вартість заборгованості повинна визначатися на підставі вартості того ж товару.

Відповідно до вимоги П(С)БО 10 при виникненні різниці між справедливою вартістю дебіторської заборгованості та номінальною сумою коштів (їхніх еквівалентів), які підлягають одержанню за реалізований товар, її необхідно визнати дебіторською заборгованістю з нарахованих доходів (відсотків) у періоді її нарахування.

При порівнянні двох величин можливе виникнення як позитивної, так і негативної різниці. В даній вимозі П(С)БО 10 мова йде про різницю, але не сказано про яку. Будь-яка, виникаюча при порівнянні зазначених вище величин, різниця повинна визнаватися дебіторською заборгованістю. Мова йде про ситуації, коли справедлива вартість дебіторської заборгованості в результаті затримки в її погашенні стає менше тієї номінальної суми коштів (їхніх еквівалентів), яку підприємство повинне в остаточному підсумку одержати за реалізований товар. Таку різницю можна позначити як позитивну.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом включає заборгованість фінансових і податкових органів, а також авансові платежі,

переплату за податками і зборами, іншими платежами до бюджету та відображається в балансі із виділенням заборгованості з податку на прибуток.

2. Організація і методика обліку дебіторської заборгованості за товари в ТЗОВ «Євро Сервіс Груп»

2.1. Організація облікового процесу на підприємстві

Товариство з обмеженою відповідальністю «Євро Сервіс Груп» керується у своїй роботі Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про господарські товариства» та іншими законодавчими актами, а також Статутом (додаток 1). Підприємство знаходиться за адресою: 33013, м. Рівне, вул. Кавказька, 11/11. ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» зареєстроване у Головному управлінні статистики у Рівненській області (додаток 2, 3), узято на облік в органах державної податкової служби (додаток 4), а також є платником податку на додану вартість (додаток 5).

Підприємство займається оптовою торгівлею овочами та фруктами.

Бухгалтерський облік в ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» здійснюється відповідно до наказу про облікову політику (додаток 6).

Наказ про облікову політику є одним із найважливіших регламентів роботи облікового підрозділу, оскільки в ньому розкривається методика формування облікової інформації, починаючи з первісного визначення до відображення у звітності та частково висвітлюється організація обліку на підприємстві.

Проаналізувавши наказ про облікову політику ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» можна стверджувати, що він є недосконалим, оскільки багато моментів, щодо організації обліку в ньому не враховані. Основними з них є: відсутність графіку документообороту, не затверджено поріг суттєвості інформації, не наведено

методи визнання доходів і витрат від різних видів діяльності, не роз'яснено застосування П(С)БО 17 «Податок на прибуток».

Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється бухгалтерією, яку очолює головний бухгалтер. Права й обов'язки головного бухгалтера та всіх посадових осіб бухгалтерії визначаються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», наказом про облікову політику на підприємстві та затвердженими посадовими інструкціями (додаток 7, 8).

В системі організації обліку на підприємстві не менш важливе місце займає організація облікового процесу, яку можна називати процедурою бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку – це система впорядкованих дій зі створення системи бухгалтерського обліку, що включає складання облікових реєстрів і первинних носіїв облікової інформації, облікову політику підприємства, організацію облікового процесу.

Суб'єктами організації бухгалтерського обліку виступають керівники підприємства – директор та головний бухгалтер, об'єктом – обліковий процес, праця виконавців, організаційне, інформаційне, технічне забезпечення обліку, тобто система бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» складається з трьох взаємопов'язаних етапів.

На першому, методичному етапі організації бухгалтерського обліку, здійснюється вибір системи певних способів та прийомів, в основі яких лежать документування, інвентаризація, використання синтетичних та аналітичних рахунків, застосування методу подвійного запису, бухгалтерський баланс та звітність.

Другий етап організації бухгалтерського обліку – технічний – це вибір форми обліку, що найбільше відповідає галузі та розміру даного підприємства.

Він полягає:

- у виборі способу обробки облікових даних;

- розробці переліку і форм облікових реєстрів;
- встановленні порядку здійснення записів в реєстрах і переносу даних в реєстри.

Третій етап – це організація управління бухгалтерії. Він включає:

- встановлення найбільш економної і зручної системи обліку (облік централізований або децентралізований);
- визначення оптимальної структури облікового апарату (розподіл облікової праці за ділянками обліку);
- організація безпеки та захисту облікової інформації.

Крім того, організація бухгалтерського обліку включає елементи, наведені на рисунку 2.1.

Рис. 2.1. Елементи організації бухгалтерського обліку

Розробка механізму управління документообігом є однією з найважливіших складових організації бухгалтерського обліку.

Під документообігом розуміють організовану систему створення, перевірки та обробки первинних документів в бухгалтерському обліку від моменту їх створення до моменту передачі в архів.

Організація документообігу значною мірою залежить від обсягу кореспонденції.

Нормальна робота бухгалтерії та підприємства в цілому можлива тільки за умови, що необхідна інформація, будь-який документ можуть бути швидко знайдені. Жоден документ, що вимагає певних дій, не повинен залишитися без виконання.

Основні етапи документообігу на підприємстві наведено на рисунку 2.2.

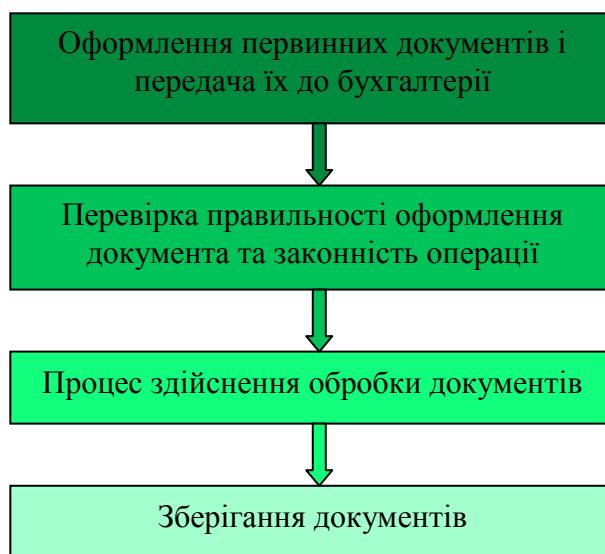

Рис. 2.2. Основні етапи документообігу в ТзОВ «Євро Сервіс Груп»

Строки складання, надання та обробки первинних документів, їх перелік, час просування, посадових осіб відповідальних за складання документів, порядок передачі документів по інстанціях для обробки, термін обробки і проходження документів всередині облікового відділу і завершення всіх робіт за звітний період до складання бухгалтерського балансу та звітності регламентує графік документообороту.

Відсутність графіку документообороту в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» є суттєвим недоліком в організації облікового процесу.

Важливим, також, є вибір форми бухгалтерського обліку. ТзОВ «Євро Сервіс Груп» застосовує комп'ютерну форму обліку, використовуючи для цього програму «1С: Бухгалтерія 7.7».

Комп'ютерна форма бухгалтерського обліку знижує трудомісткість обліку, підвищує достовірність і оперативність інформації, сприяє інтеграції всіх видів обліку – оперативного, бухгалтерського і статистичного і своєчасному наданню інформації для управління діяльністю підприємства і складання фінансової звітності.

Основними перевагами комп'ютерної форми ведення обліку, порівняно з паперовою, є:

- вбудовані бухгалтерські знання (у програму закладено правила формування тих чи інших бухгалтерських проводок по господарських операціях, тобто форма бухгалтерського обліку наповнюється специфічними бухгалтерськими знаннями);

- паралельне ведення обліку за декількома стандартами (на базі одних і тих же одноразово введених даних можна отримувати декілька систем оцінок і показників, що розраховуються за різними методиками);

- забезпечення отримання необхідної внутрішньої та зовнішньої звітності за вимогою управлінського персоналу (використання комп'ютерної техніки дозволяє отримати інформацію з бажаним ступенем деталізації у будь-який момент часу).

Позитивним моментом організації обліку в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» є затверджений робочий план рахунків (додаток 9).

План рахунків та Інструкція про його застосування відображують загальний концептуальний підхід до побудови системи бухгалтерського обліку, зв'язок (кореспонденцію) рахунку з іншими рахунками, уніфікацію з показниками фінансової звітності, організацію аналітичного обліку та забезпечують передбачене законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» гарантоване отримання користувачами звітності мінімально необхідного складу показників про результати діяльності й фінансово-майновий стан підприємства.

З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності на підприємстві проводять інвентаризацію активів та зобов'язань .

Інвентаризація активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність, документальне підтвердження і стан та дається оцінка, визначається ефективність застосування окремих принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку і розробляються пропозиції щодо зміни окремих параметрів облікової політики на наступний звітний період (рік), проводиться перед складанням річної фінансової звітності підприємства у період з 15 листопада до 30 грудня та в період з 15 травня до 30 червня в обов'язковому порядку. Точний час і порядок її проведення, відповідальні особи визначаються керівником підприємства окремим письмовим розпорядженням (наказом).

У всіх інших випадках об'єкти й періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником ТзОВ «Євро Сервіс Груп» на підставі чинного законодавства у міру необхідності.

2.2. Облік виникнення дебіторської заборгованості за товари

Першим етапом облікового процесу є первинний облік. Його зміст становлять первинне спостереження та сприйняття господарського факту (явища або процесу), вимірювання в натуральному та вартісному вираженні, фіксування в носіях облікової інформації – документах.

Сприйняття, вимірювання та фіксування господарських фактів здійснюються виконавцями в різні періоди. Тому, організовуючи первинний облік, заздалегідь визначають рух первинних документів.

Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи (реєстри).

Облікові реєстри – це носії спеціального формату, призначені для хронологічного, систематичного або комбінованого нагромадження,

групування та узагальнення інформації з первинних документів, що прийняті до обліку.

Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку.

Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

Копії первинних документів та регістрів бухгалтерського обліку можуть бути вилучені у підприємства лише за рішенням відповідних органів,

прийнятим у межах їх повноважень, передбачених законами. Обов'язковим є складання реєстру документів, що вилучаються у порядку, встановленому законодавством.

Порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності в ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» здійснюється відповідно до Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.1995 року з подальшими змінами та доповненнями.

Облік операцій, пов'язаних з виникненням та погашенням дебіторської заборгованості за товари здійснюється на підставі попередньо укладених договорів з покупцями та первинних документів, що засвідчують факт здійснення господарської операції. Основні первинні документи з виникнення та погашення дебіторської заборгованості наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Первинні документи з виникнення та погашення дебіторської заборгованості

№ з\п	Назва документа	Призначення документа
1	2	3
1.	Видаткова накладна	Списання товару продавцем та оприбуткування покупцем. Визначає вартість та кількість відвантаженої продукції за номенклатурою.
2.	Платіжне доручення	Розпорядження грошовими коштами на рахунку в банку.
3.	Прибутковий касовий ордер	Оформлення операцій з надходження готівки до каси підприємства.
4.	Видатковий касовий ордер	Оформлення операцій видачі готівки з каси підприємства.
5.	Товарно-транспортна накладна	Як супровідний документ для доставки вантажу, проведення розрахунків за виконані транспортні послуги, нарахування заробітної плати водію.
6.	Податкова накладна	Є підставою для нарахування суми податкового кредиту покупцем і суми податкового зобов'язання постачальником.
7.	Акт виконаних робіт	Підтверджує факт надання послуг постачальником.
8.	Рахунок-фактура	Виписується постачальником на ім'я покупця на кожен партію відвантаженої продукції, а також за виконані роботи і послуги.

Перед здійсненням поставок товарів ТзОВ «Євро Сервіс Груп» укладає договір поставки товару з покупцем (додаток 10). За договором поставки постачальник зобов'язується передати у зумовлені строки покупцеві товар, а покупець зобов'язується прийняти вказаний товар і сплатити за нього певну грошову суму.

Першим кроком при укладенні договору поставки є заходи, спрямовані на те, щоб переконатися чи контрагент є зареєстрованим суб'єктом підприємницької діяльності. Для цього достатньо перевірити свідоцтво про його державну реєстрацію. Укладаючи договір, також необхідно впевнитися, що всі відомості, викладені у свідоцтві про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності, точно зазначені в договорі і співпадають з інформацією, що міститься на його печатці (йдеться передусім про найменування та ідентифікаційний код). Додатково можна перевірити довідку з ЄДРПОУ. Якщо контрагентом за договором є фізична особа-підприємець, то додатково необхідно вимагати в неї копію паспорту, крім зразку підпису і тієї інформації, що міститься у свідоцтві про державну реєстрацію, оскільки в майбутньому можуть знадобитися додаткові відомості про особу, які містяться в паспорті. Про поточний рахунок контрагента в банківській установі можна дізнатися з наданої ним довідки про відкриття рахунку, що містить відомості про номер рахунку, найменування установи банку та її код (МФО). Також, необхідно витребувати в контрагента при укладенні договору поставки документи на підтвердження його статусу як платника податків.

Договір поставки, який укладає ТзОВ «Євро Сервіс Груп» містить такі пункти:

1. Предмет договору;
2. Якість товару;
3. Особливі умови;
4. Розрахунки за договором;
5. Відповідальність сторін;
6. Термін дії договору;

7. Інші умови;

8. Реквізити сторін.

Після досягнення сторонами згоди за всіма пунктами договору і складання кінцевої редакції тексту договору настає момент його підписання. Договір повинен бути підписаний керівником або іншою особою, яка має на це повноваження.

Договір, як основа юридичного оформлення та обґрунтування угоди, практично не фігурує в облікових регістрах. Укладення договору не тягне за собою бухгалтерських записів, вони формуються лише в момент переходу права власності на товари.

При продажі товарів підприємство виписує видаткову накладну (додаток 11). Накладна складається в двох примірниках, де зазначено номер накладної, дата видачі, назва товару, кількість, ціна за одиницю продукції і загальна сума, зазначається сума податку на додану вартість, а також дані про те, кому видана накладна і від кого. Документ завіряється підписами директора підприємства, яке реалізовує продукцію чи особи, яка здала продукцію і особи, яка прийняла продукцію та печатками обох сторін.

Після закінчення місяця на підприємстві формують реєстр видаткових накладних, який підшивається у папки разом з документами перерахованими у ньому (додаток 12).

Оскільки ТзОВ «Євро Сервіс Груп» є платником ПДВ, то також при відвантаженні товарів виписує податкову накладну (додаток 13).

Обов'язковими реквізитами податкової накладної є:

- порядковий номер податкової накладної;
- дата виписування податкової накладної;
- повна або скорочена назва, зазначена у статутних документах юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, зареєстрованої як платник податку на додану вартість, – продавця товарів;
- податковий номер платника податку (продавця та покупця);

- місцезнаходження юридичної особи-продавця або податкова адреса фізичної особи – продавця, зареєстрованої як платник податку;

- повна або скорочена назва, зазначена у статутних документах юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, зареєстрованої як платник податку на додану вартість, – покупця (отримувача) товарів;

- опис (номенклатура) товарів та їх кількість, обсяг;

- ціна постачання без урахування податку;

- ставка податку та відповідна сума податку в цифровому значенні;

- загальна сума коштів, що підлягають сплаті з урахуванням податку;

- вид цивільно-правового договору;

Податкова накладна складається у двох примірниках у день виникнення податкових зобов'язань продавця. Один примірник видається покупцю, а другий залишається у продавця. У разі складання податкової накладної у паперовому вигляді покупцю видається оригінал, а копія залишається у продавця.

Товарно-транспортна накладна (ТТН) – це основний документ на вантаж, що повинен оформлятися при здійсненні вантажних автоперевезень (додаток 14). При здійсненні комерційних вантажоперевезень по Україні ТТН містить відомості про вантаж, його кількості, масу, назву, маршрут, реквізити відправника і одержувача, а також відомості про автотранспортне підприємство і рухомий склад, що здійснює перевезення. ТТН складається у чотирьох екземплярах.

Вантажовідправник підписує всі екземпляри та за необхідності посвідчує їх печаткою (штампом), після чого:

I екземпляр ТТН – залишає у себе;

II, III та IV екземпляри – передає водію.

Водій:

II екземпляр передає вантажоодержувачу;

III та IV екземпляри – перевізнику.

Перевізник:

III екземпляр надсилає замовнику автотранспорту для оплати за перевезення;

IV екземпляр залишає у себе.

Підставою для проведення безготівкового розрахунку з контрагентом за проданий товар є платіжне доручення. Цим документом платник дає вказівку своєму банку перерахувати вказану грошову суму на розрахунковий рахунок одержувача.

Платіжне доручення обов'язково має містити такі реквізити:

- номер, дату складання;
- назву платника (повну або скорочену, яка заявлена платником у картці із зразками підписів і відбитком печатки), ідентифікаційний код/номер, рахунок платника, банк платника, підписи платника, печатку;
- назву отримувача, рахунок отримувача, ідентифікаційний код/номер;
- банк отримувача, код банку отримувача;
- суму словами та цифрами;
- призначення платежу.

Банківська виписка – зведений документ, що складається з платіжних доручень за певний період. Банківська виписка – це копія записів на розрахунковому рахунку в банку, яка одночасно служить також підставою для бухгалтерських записів в обліковій системі.

За допомогою банківської виписки можна контролювати стан розрахункового рахунку підприємства і бачити рух коштів на певну дату.

Банківську виписку можна отримати з облікової системи «1С: Бухгалтерія 7.7», при цьому формується файл в спеціальному форматі електронних таблиць (додаток 15, 16).

2.3. Облік розрахунків з дебіторами за товари

Поточний облік є другим етапом облікового процесу. Він включає обробку і систематизацію записів даних первинного обліку в облікові регістри, їх групування, підрахунок, перегрупування з метою отримання певної інформації. Всі операції поточного обліку можна умовно об'єднати в такі групи: передача, реєстрація, арифметичні розрахунки, групування і перегрупування.

Важливим завданням для підприємства є правильна організація синтетичного та аналітичного обліку.

Синтетичний облік служить для здобуття сумарних відомостей про фінансово-господарську діяльність підприємства. Ведеться в розрізі синтетичних рахунків бухгалтерського обліку. Він має важливе значення, оскільки, дає можливість перевіряти взаємозв'язок всіх господарських операцій шляхом звірки синтетичного і аналітичного обліку, контролювати повноту і правильність їх віддзеркалення в обліку. Матеріали синтетичного обліку, як зведеного обліку, використовуються для складання і перевірки звітності. На підприємстві за допомогою синтетичного обліку визначаються загальна наявність основних засобів, сировини і матеріалів, витрати на виробництво, стан розрахунків з покупцями і постачальниками.

Для детальної характеристики об'єктів бухгалтерського обліку використовуються аналітичні рахунки, в яких крім вартісного (грошового) вимірника використовуються натуральні й трудові вимірники.

Усі господарські операції відображаються на синтетичних і аналітичних рахунках бухгалтерського обліку з використанням методу подвійного запису, тобто кожна операція водночас записується на двох взаємопов'язаних бухгалтерських рахунках в одній і тій же сумі – по дебету одного рахунка і по кредиту іншого. Ці записи дають змогу досягти рівності активу і пасиву бухгалтерського балансу.

Від правильної організації бухгалтерського обліку залежить подальша успішна діяльність підприємства.

Облік дебіторської заборгованості за товари в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» здійснюється на підставі первинних документів.

Узагальнення інформації про розрахунки з покупцями за відвантажену продукцію на підприємстві відбувається на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» має такі субрахунки:

361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»

362 «Розрахунки з іноземними покупцями»

363 «Розрахунки з учасниками ПФГ»

364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням»

За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом – сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу, та інші види розрахунків.

Сальдо рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за одержану продукцію (роботи, послуги).

Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться за кожним покупцем [13].

Кореспонденція рахунків з обліку дебіторської заборгованості за товари в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» наведена в таблиці 2.2 відповідно до додатку 17.

Таблиця 2.2

**Кореспонденція рахунків з обліку дебіторської заборгованості в
ТзОВ «Євро Сервіс Груп»**

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.	Документ
1	2	3	4	5	6	7
1.	02.08.	Надійшли товари від постачальника (ТзОВ «УФК-Захід» - лимон)	281	631	1951,56	Прихідна накладна (додаток 18)
2.	02.08.	Відображено податковий кредит з ПДВ	6415	631	325,26	Податкова накладна (додаток 19)
3.	02.08.	Реалізовано товари покупцю (ТзОВ «Сушия» - лимон)	361	702	242,93	Видаткова накладна (додаток 11)
4.	02.08.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	702	6415	40,49	Податкова накладна (додаток 13)

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7
5.	02.08.	Відображено собівартість реалізованих товарів (лимон)	902	281	144,60	Журнал проводок (додаток 17)
6.	13.08.	Оплачено за товари постачальнику (ТзОВ «Уфк-Захід»)	631	311	10000,00	Банківська виписка (додаток 15)
7.	22.08.	Надійшла оплата від покупця (ТзОВ «Сушия»)	311	361	6140,62	Банківська виписка (додаток 16)

Як було зазначено раніше, ТзОВ «Євро Сервіс Груп» будує ділові стосунки з постачальниками і покупцями за умови першої події надходження чи відвантаження товарів відповідно.

Проводячи облік придбання чи продажу товарів за допомогою програми «1С: Бухгалтерія 7.7», кореспонденції рахунків формуються в розрізі постачальників і покупців, а також за кожним найменуванням товарів.

В кінці кожного місяця ТзОВ «Євро Сервіс Груп» проводить звіряння розрахунків з покупцями, з якими відбувалися операції протягом даного періоду. Підтверджуючим фактом здійснення цієї процедури є укладання акту звірки розрахунків між покупцем і продавцем (додаток 20).

На рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» ведеться облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення.

Основні вимоги до визнання та оцінки резерву сумнівних боргів викладені в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [12].

За кредитом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» відображається створення резерву сумнівних боргів у кореспонденції з рахунками обліку витрат, за дебетом – списання сумнівної заборгованості в кореспонденції з рахунками обліку дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів у кореспонденції з рахунком обліку доходів [13].

Рахунок 38 є регулювальним до рахунку обліку дебіторської заборгованості (за аналогією до обліку нарахування зносу). Завдяки цьому рахунку можна визначити чисту реалізаційну вартість дебіторської заборгованості.

В ТзОВ «Євро Сервіс Груп» резерв сумнівних боргів не створено.

2.4. Методика підготовки показників форм звітності, що відображають операції з дебіторською заборгованістю за товари

Підсумковий облік є заключним етапом облікового процесу. В найбільш загальному вигляді його можна охарактеризувати як упорядковану сукупність операцій з формування показників, що відображають результати діяльності підприємств за звітний період.

Підсумковий облік включає в себе: підбиття підсумків у регістрах синтетичного і аналітичного обліку, звірку записів регістрів аналітичного обліку з головною книгою та складання звітності за відповідний період.

Складання та подання річної фінансової звітності було актуальне у всі часи, тому його розглядали багато науковців, а саме: Є.І. Скорина, В.В. Гливенко, Л.А. Лахтіонова, А. Мейн, І.Я. Крупка, А.Д. Шеремет, Т.Р. Карлен, Л.А. Бернстайн та інші. Широкий спектр завдань досліджували і українські вчені І. Белова, Ф. Бутинець, Т. Давидюк, Н. Малюга та Л. Чижевська, які зосереджували увагу не лише на проблемі подання фінансової звітності, а й показали потребу в управлінні бухгалтерської звітності.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» передбачає спрощення бухгалтерського обліку і скорочення кількості форм фінансової звітності для суб'єктів малого підприємництва.

ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» складає і подає таку звітність:

1. Фінансова:

- Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва у складі баланс ф. №1-м та звіт про фінансові результати ф. №2-м (додаток 24, 25, 26).

2. Податкова:

- Податкова декларація з податку на додану вартість (додаток 27);
- Податкова декларація з податку на прибуток підприємства (додаток 28);

- Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку ф. №1ДФ (додаток 29);

- Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів доходів і зборів ф. №Д4 (місячна) (додаток 30).

3. Статистична:

- Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі ф. №1-опт (річна) (додаток 31).

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємств за звітний період.

Фінансова звітність ґрунтується на таких основних принципах:

- обачність – застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

- повне висвітлення – фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

- автономність – кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;

- послідовність – постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики;

- безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі;

- нарахування та відповідність доходів і витрат – для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів;

- превалювання сутності над формою – операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

- історична (фактична) собівартість – пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

- єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці;

- періодичність – можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Оскільки ТзОВ «Євро Сервіс Груп» є суб'єктом малого підприємництва, то норми НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» на нього не поширюються.

Зміст і форму фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі балансу (форма N 1-м) і звіту про фінансові результати (форма N 2-м) та порядок заповнення його статей установлює П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». Показники цих звітів наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком.

Фінансовий звіт відображає поточний фінансовий стан і фінансово-господарську діяльність підприємства або результати його минулої діяльності та фінансовий стан протягом попередніх періодів. Однак за його допомогою можна не тільки зробити висновки про діяльність підприємства в минулому, а і оцінити перспективи розвитку та розробити заходи, спрямовані на підвищення ефективності його діяльності в майбутньому.

Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва є річною формою фінансової звітності, яка подається до органів статистики не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним.

Баланс є головним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства і на цій підставі прийняття ефективних управлінських рішень.

Актив балансу завжди дорівнює пасиву балансу. Це пояснюється тим, що в активі та пасиві відображено одні й ті самі кошти: в активі – за видами, в пасиві – за джерелами утворення. Наявність такої рівності, що є основним критерієм бухгалтерського балансу, підтверджує, що бухгалтерський баланс складено вірно.

Статті балансу згруповані у розділи:

Актив:

- I. Необоротні активи
- II. Оборотні активи
- III. Витрати майбутніх періодів
- IV. Необоротні активи та групи вибуття

Пасив:

- I. Власний капітал
- II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування
- III. Довгострокові зобов'язання
- IV. Поточні зобов'язання
- V. Доходи майбутніх періодів

При заповненні балансу (графі 3) дані на початок звітної періоду заповнюється із попереднього звіту, а дані на кінець звітної періоду (графі 4) заповнюється за сальдо синтетичних рахунків з Головної книги або за залишками рахунків в оборотно-сальдовій відомості.

У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал. Підсумок активів балансу повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу.

Показники, що відображають операції з дебіторською заборгованістю за товари наводяться безпосередньо у II розділі активу балансу: рядок 160, 161, 162 (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Відображення операцій з дебіторською заборгованістю у балансі

Актив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030		
первісна вартість	031		
знос	032	()	()
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035		
первісна вартість	036		
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080		
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100		
Поточні біологічні активи	110		
Готова продукція	130		

<i>Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:</i>			
<i>чиста реалізаційна вартість</i>	160		
<i>первісна вартість</i>	161		
<i>резерв сумнівних доходів</i>	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210		
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230		
у тому числі в касі	231		
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260		
III. Витрати майбутніх періодів	270		
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275		
Баланс	280		

У статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» відображається заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену векселями заборгованість. У підсумок балансу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів, сума якого наводиться у дужках:

$$\begin{array}{l} \text{Чиста реалізаційна вартість} \\ \text{дебіторської заборгованості} \\ \text{за товари, роботи, послуги} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Первісна вартість} \\ \text{дебіторської заборгованості} \\ \text{за товари, роботи, послуги} \end{array} - \begin{array}{l} \text{Резерв} \\ \text{сумнівних} \\ \text{боргів} \end{array} \quad (2.1)$$

Звіт про фінансові результати відображає результати фінансово-господарської діяльності підприємства за визначений період. Звіт розкриває структуру доходів та витрат підприємства за звітний період, визначає загальну суму операційного прибутку, доходи (витрати) за іншими видами діяльності, а також величину чистого прибутку (збитку), отриманого підприємством протягом звітного періоду.

У звіті про фінансові результати, як і у балансі, показники наводяться за звітний період і за минулий.

Нарахування і сплата будь-якого виду податку чи збору (обов'язкового платежу) припускають здійснення належним чином обліку і розрахунку, результати яких відображаються у відповідній формі податкової звітності.

Податкова звітність являє собою сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленої форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету.

Податкову звітність може складати як платник податку самостійно, так і його представник або податковий агент.

Декларація з податку на додану вартість подається платником у визначений строк до підрозділу органу державної податкової служби, яким здійснюється приймання податкової звітності, за формою, встановленою на дату подання.

До декларації вносяться дані податкового обліку платника окремо за кожний звітний (податковий) період без наростаючого підсумку.

Звітний період дорівнює календарному місяцю, декларація подається протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця.

Декларація в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» подається засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Усі показники у податковій звітності проставляються у гривнях без копійок з відповідним округленням за загальновстановленими правилами.

У колонці А в усіх необхідних випадках проставляються обсяги постачання (придбання) без урахування податку на додану вартість, сума податку вказується у колонці Б.

Платник податку самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає в податковій звітності. Дані, наведені в податковій звітності, мають відповідати даним бухгалтерського та податкового обліку платника.

Декларація складається із вступної частини, службових полів, чотирьох розділів та обов'язкових додатків.

Платником заповнюються вступна частина, службові поля, перші три розділи та додатки.

Розділи:

I. Податкові зобов'язання;

II. Податковий кредит;

III. Розрахунки за звітний період.

Розділ IV заповнюється працівниками органів державної податкової служби лише на оригіналі декларації, який залишається в органах державної податкової служби.

Додатки до декларації з податку на додану вартість:

Д1 «Розрахунок коригування сум податку на додану вартість до податкової декларації з податку на додану вартість»;

Д2 «Довідка про залишок сум від'ємного значення попередніх податкових періодів, що залишається непогашеним після бюджетного відшкодування, отриманого у звітному податковому періоді, та підлягає включенню до складу податкового кредиту наступного податкового періоду»;

Д3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування»;

Д4 «Заява про повернення суми бюджетного відшкодування»;

Д5 «Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів»;

Д6 «Довідка подається платниками, які заповнюють рядки 3, та/або 4, та/або 5 декларації, та підприємствами (організаціями) інвалідів»;

Д7 «Розрахунок (перерахунок) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях»;

Д8 «Заява про відмову постачальника надати податкову накладну (порушення ним порядку заповнення та/або реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних»;

ДС 9 «Розрахунок питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг до вартості всіх товарів/послуг».

ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» подає лише додаток 5 до податкової декларації з податку на додану вартість, який має назву «Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів».

Підприємство також складає реєстр виданих та отриманих податкових накладних. Його ведуть в електронному вигляді в затвердженому форматі. У даному реєстрі фіксують усі операції з постачання та придбання товарів і послуг.

У разі якщо у майбутніх податкових періодах платник податків самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним декларації, він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої декларації за формою, встановленою на дату подання уточнюючого розрахунку.

ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» подає декларацію з податку на прибуток за звітний період, який дорівнює календарному року протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Підприємство подає податкову декларацію до контролюючого органу в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Декларацію з податку на прибуток підприємства складають у гривнях без копійок, що прямо передбачено її формою, з відповідним округленням за загальновстановленими правилами.

Декларація заповнюється так, щоб забезпечити збереження записів і вільне читання тексту (цифр) протягом установленого строку зберігання звітності.

Детальне розкриття інформації по даних наведених у декларації відображається у додатках.

Рядки, в яких відсутні записи, прокреслюються, а додатки, передбачені такими рядками, не подаються.

ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» подає лише додаток ІД до рядка 03 Податкової декларації з податку на прибуток підприємства, в якому наводить детальну інформацію щодо видів інших доходів.

Підприємство не сплачує авансових внесків з податку на прибуток, оскільки, оподатковувані доходи за річний звітний податковий період є меншими 10 мільйонів гривень.

Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (ф. №1ДФ) подається окремо за кожний квартал (податковий період) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу. Окремий податковий розрахунок за календарний рік не подається.

Якщо останній день строку подання податкового розрахунку припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Податковий розрахунок подається до органу ДПС за місцезнаходженням податкового агента – юридичної особи або її відокремлених підрозділів чи до органу ДПС за податковою адресою фізичної особи – податкового агента.

Податковий розрахунок готується у двох примірниках. Один примірник подається до органу ДПС. Другий – з підписом особи, відповідальної за приймання розрахунку, штампом та проставленим номером порції, отриманим при обов'язковій реєстрації розрахунку в органі ДПС, – повертається податковому агенту.

Податковий розрахунок подається податковими агентами єдиним документом на всіх працівників, що працюють, з обов'язковим заповненням їхніх податкових номерів або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті) [23].

ТзОВ «Євро Сервіс Груп» подає звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів доходів і зборів за місцем взяття на облік в органах доходів і зборів засобами електронного зв'язку в електронній формі з

дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису відповідальних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Звітним періодом є календарний місяць. Звіт подається протягом 20 календарних днів, що настають за останнім днем звітного періоду.

Звіт формується на підставі бухгалтерських та інших документів, відповідно до яких проводиться нарахування (обчислення) або які підтверджують нарахування (обчислення) виплат (доходу), на які нараховується єдиний внесок .

Грошові суми в таблицях звіту заповнюються в гривнях з копійками.

Звіт ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» містить основні дані про страхувальника та перелік таблиць звіту, а саме таблицю 1 «Нарахування єдиного внеску» і таблицю 6 «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу) застрахованим особам».

Статистична звітність – форма статистичного спостереження державою, при якій уповноваженим органам надходить від підприємств (організацій, установ) необхідна їм інформація у вигляді законно встановлених звітних документів (статистичних звітів) за підписами осіб, відповідальних за подання і достовірність даних.

ТЗОВ «Євро Сервіс Груп» складає та подає звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі (ф. №1-опт). Звіт подається за річний звітний період до органу державної статистики за місцезнаходженням не пізніше 9 лютого наступного за звітним року.

Всі показники повинні заповнюватися на основі даних первинної документації та бухгалтерського обліку.

В звіті наводиться інформація про загальний оптовий товарооборот підприємства за звітний рік, а також зазначаються дані по конкретній товарній групі.

2.5. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості за товари в ТзОВ «Євро Сервіс Груп»

Дослідженням проблем обліку дебіторської заборгованості займаються як зарубіжні вчені, так і вітчизняні науковці, зокрема: Коблянська О.І., Лагода Т.К., Самвонова С.О., Білик М.Ю., Дерев'янка О.Д., Басюк Т.Т., Матицина Н.А., Новікова Н.Н., Павленко О.А. та інші. Однак, нині існують багато недосліджених питань з даної теми і сучасні умови господарювання вимагають вирішення цілого ряду нерозв'язаних облікових проблем.

Очевидно, що в сучасних умовах у процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку з цим у нього виникає дебіторська заборгованість.

Варто зазначити, що вплив на процеси зростання дебіторської заборгованості здійснює політика підприємства у розрахунках з покупцями: неправильне встановлення строків і умов надання товарних кредитів, невраховані ризики, ненадання знижок при достроковій оплаті покупцями рахунків, що також призводить до різкого зростання дебіторської заборгованості. А несвоєчасне погашення дебіторської заборгованості призводить до платіжної кризи; зростання заборгованості по комерційному кредиту обумовлює збільшення попиту на короткострокові позики, скорочення їх пропозиції і зростання їх вартості. Для сплати боргів організації повинні перетворювати високоліквідні активи в грошові кошти, у протилежному випадку їм загрожує банкрутство.

Саме тому належна організація обліку дебіторської заборгованості сприяє ефективному управлінню її розмірами і термінами на підприємстві та посиленню контролю за своєчасним здійсненням розрахунків.

Виникнення дебіторської заборгованості – це об'єктивний процес, який зумовлений існуванням ризиків при проведенні взаєморозрахунків між

контрагентами за результатами господарської операції. Проте на її розмір та структуру впливає ряд факторів, які можна поділити на три основні групи:

1) загальноекономічні (зовнішні) фактори (стан економіки в країні, ефективність грошово-кредитної політики НБУ, рівень інфляції, стан розрахунків тощо);

2) галузеві фактори (стан галузі, до якої належить господарська діяльність компанії, динаміка виробництва виду продукції, яку виготовляє компанія, та попит на неї);

3) внутрішні фактори (організаційно-правова структура та форма власності підприємства, фінансовий менеджмент тощо).

Врахування даних факторів дозволить покращити управління дебіторською заборгованістю.

На нашу думку, управління дебіторською заборгованістю слід розглядати як процес планування, організації, координації, мотивації та контролю стану дебіторської заборгованості, який необхідний для досягнення цілей підприємства, іншими словами, як розробка відповідних управлінських рішень, що приймаються на різних стадіях формування та погашення дебіторської заборгованості.

Для управління дебіторською заборгованістю та зниження ризику її виникнення в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» потрібно використовувати такі заходи:

1) контроль за станом розрахунків з дебіторами для зменшення чи ліквідації простроченої заборгованості;

2) орієнтація на більшу кількість дебіторів для зменшення ризику несплати одним або кількома великими дебіторами;

3) відстеження співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості підприємства);

4) використання методу надання знижок за умови дострокового погашення заборгованості. Як свідчить практика ведення бізнесу в країнах з розвинутою ринковою економікою надання знижок широко застосовується

підприємницькими структурами (оскільки така політика забезпечить прибуток на одержані достроково кошти, і його розмір буде більшим, аніж розмір наданої знижки). Якщо компанії не використовують знижку за умови дострокового погашення заборгованості, то вони втрачають частину прибутку [39];

5) оцінка платоспроможності та ділової репутації дебіторів;

6) робота тільки за умови передоплати, якщо є невпевненість в погашенні дебіторської заборгованості;

7) лімітування дебіторської заборгованості, тобто встановлення максимальних сум кредитування контрагентів, наприклад, при продажу товарів в кредит;

8) ретельний юридичний аналіз договірної документації. Використання в договорі пункту про санкції за порушення умов співпраці та інших способів забезпечення зобов'язань;

9) страхування ризиків (найпоширеніший спосіб);

10) самострахування ризиків, пов'язаних з дебіторською заборгованістю, зокрема шляхом створення резерву сумнівних боргів .

Слід також зазначити, що класифікація дебіторської заборгованості, яка запропонована діючим в Україні Планом рахунків та П(С)БО10 «Дебіторська заборгованість» є суперечливою та не задовольняє в повному обсязі потребам користувачів при складанні фінансової звітності. Для вирішення даної проблеми можна запропонувати декілька альтернативних варіантів. Зокрема, внесення змін до П(С)БО10 «Дебіторська заборгованість» стосовно віднесення до поточних активів дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги, внесення змін до Плану рахунків, що діє в Україні, які забезпечать окремий облік довгострокової та поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги.

Потребують розробки також моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей і певного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборгованостей. Бажаним є співвідношення, коли

кредиторська заборгованість переважає дебіторську на 10-20%. Наявність великих обсягів дебіторської заборгованості спричиняє низьку платоспроможність підприємства. Проте, значна сума кредиторської заборгованості не завжди є негативним явищем; зокрема, коли підприємство володіє такою кількістю високоліквідних активів, при погашенні заборгованості ними це суттєво не вплине на подальшу його діяльність.

Таким чином, можна стверджувати, що саме політика управління дебіторською заборгованістю, яка представляє собою частину загальної політики управління оборотними активами і маркетингової політики підприємства, спрямованої на розширення обсягів реалізації продукції, визначає ефективність роботи підприємства.

Отже, організація обліку дебіторської заборгованості в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» має важливе значення. Керівнику підприємства, з метою отримання повної й оперативної інформації щодо різних видів дебіторської заборгованості, які складають значну частку у структурі оборотних коштів, доцільно забезпечити організацію цієї ділянки обліку із залученням відповідних фахівців.

Висновки

В результаті виконання даної дипломної роботи було досліджено теоретичні і практичні аспекти організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості за товари.

Об'єктом дослідження виступає фінансового-господарська діяльність ТзОВ «Євро Сервіс Груп». Основним видом діяльності товариства є оптова торгівля овочами та фруктами.

Оскільки, на сьогоднішній день, облік дебіторської заборгованості за товари є одним з найбільш складних і суперечливих питань фінансового обліку, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів, то необхідність теоретичного обґрунтування і розробки практичних рекомендацій щодо її обліку обумовили вибір теми дипломної роботи.

У першому розділі ми обґрунтували поняття дебіторської заборгованості та порівняли думки різних авторів щодо її економічного змісту. Також представили класифікацію дебіторської заборгованості, методи її оцінки та визнання. В процесі опрацювання матеріалу дійшли до висновку, що серед науковців відсутня єдність поглядів щодо класифікації дебіторської заборгованості.

В другому розділі дипломної роботи описується організація облікового процесу на підприємстві в цілому та конкретно організація обліку дебіторської заборгованості за товари.

В ТзОВ «Євро Сервіс Груп» організація бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до затвердженого наказу про облікову політику.

Проте на підприємстві відсутній графік документообороту, що є суттєвим недоліком в організації облікового процесу. Оскільки, нормальна робота підприємства можлива тільки за умови, що необхідна інформація, будь-який документ, можуть бути швидко знайдені.

Підприємство застосовує комп'ютерну форму обліку, використовуючи для цього програму «1С: Бухгалтерія 7.7». Комп'ютерна форма

бухгалтерського обліку знижує трудомісткість обліку, підвищує достовірність і оперативність інформації, сприяє своєчасному наданню інформації для управління діяльністю підприємства і складання фінансової звітності.

Порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» здійснюється відповідно до Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.1995 року з подальшими змінами та доповненнями.

Слід зазначити, що основними операціями, пов'язаними з організацією обліку дебіторської заборгованості, є відображення на рахунках бухгалтерського обліку процесів та оцінки заборгованості. Таким чином, можна сказати, що саме політика управління дебіторською заборгованістю, яка представляє собою частину загальної політики управління оборотними активами і маркетингової політики підприємства, спрямованої на розширення обсягів реалізації продукції, визначає ефективність роботи підприємства.

Для управління дебіторською заборгованістю та зниження ризику її виникнення в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» потрібно здійснювати контроль за станом розрахунків з дебіторами для зменшення чи ліквідації простроченої заборгованості, орієнтуватися на більшу кількість дебіторів для зменшення ризику несплати одним або кількома великими дебіторами, відстежувати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, оцінювати платоспроможність та ділову репутацію дебіторів, лімітувати дебіторську заборгованість, тобто встановлювати максимальні суми кредитування контрагентів та наводити в договорах пункти про санкції за порушення умов співпраці та інших способів забезпечення зобов'язань.

Підприємство складає і подає фінансову, податкову та статистичну звітність, яка ґрунтується на даних бухгалтерського обліку.

В ТзОВ «Євро Сервіс Груп» не створено резерв сумнівних боргів. На нашу думку, це може призвести до таких наслідків:

- завищення оцінки дебіторської заборгованості у фінансовій звітності і, як наслідок цього, завищення оцінки активів балансу підприємства;
- порушення платіжної дисципліни;
- порушення строків позовної давності для повернення дебіторської заборгованості;
- збитки і погіршення фінансового стану внаслідок неотримання грошових коштів.

В якості вирішення поставлених проблем ми пропонуємо розробити звіт про стан розрахунків з дебіторами, в якому обов'язково повинні бути висвітлені наступні питання:

- фіксація дати виникнення і дати погашення дебіторської заборгованості за кожним контрагентом з метою подальшої її класифікації за строками непогашення;
- віднесення дебіторської заборгованості за певний період (на певну дату) до відповідної групи за строками непогашення: тиждень, до 30 днів, до 90 днів, до одного року, до трьох років, більше трьох років.

В результаті впровадження зазначених нами пропозицій в ТзОВ «Євро Сервіс Груп», на нашу думку, очікується підвищення ефективності обліку й управління дебіторською заборгованістю.

Список використаних джерел

1. Белова І.М. Роль обліку як функції системи управління підприємством [Тези] /Збірник матеріалів ІХ міжнародної науково-практичної конференції присвяченої пам'яті професора Г.Г. Кірейцева: «Розвиток бухгалтерського обліку : теорія, професія, між предметні зв'язки», м. Київ, 26 лютого 2015 року. –Київ, 2015. – С. 392-395.
2. Белова, Ірина. Історичний огляд правового забезпечення розвитку обліку та контролю [Текст] / Ірина Белова // Прикладна економіка - від теорії до практики : зб. тез доп. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 15 жовт. 2015 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Ю. І. Гайда [та ін.]; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2015. – С. 9-13.
3. Белова І.М., Семенишена Н.В. Контент-аналіз дефініцій облікової політики інституційних одиниць та підходів до її формування [Текст] / Белова І.М., Семенишена Н.В. // Подільський вісник : сільське господарство, техніка, економіка. 2018. – Вип. 28. – С. 187–193.
4. Белова І.М., Семенишена Н.В. Гармонізація і стандартизація як об'єктивна необхідність кумулятивізму інституту бухгалтерського обліку [Текст] / Белова І.М., Семенишена Н.В. //Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2018. – № 3-4. – С. 7–15.
5. Белова І.М., Дідоренко Т.В., Семенишена Н.В. Генезис холдингів та агрохолдингів в Україні як інституційних одиниць [Текст] / Белова І.М., Дідоренко Т.В., Семенишена Н.В. // Подільський вісник : сільське господарство, техніка, економіка. – 2019. – Вип. 30. – **84-93.**
6. Бруханський, Руслан. Стратегічний облік : імплементація концепції бухгалтерського інжинірингу [Текст] / Руслан Бруханський // Прикладна економіка - від теорії до практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 20 жовт. 2016 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Р. Ф. Бруханський [та ін.]; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. - Тернопіль : Вектор, 2016. - С. 60-63.
7. Бруханський, Р. Ф. Інструменти стратегічного управлінського обліку [Текст] / Р. Ф. Бруханський // Тези виступів Другої міжнародної науково-практичної конференції «Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності у сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці». – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – С. 27-30.
8. Василюк М.М. Механізм управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання // М.М. Василюк. – Вісник Прикарпатського університету, 2009.
9. Вербило О. Ф., Коробова Н. М. Бухгалтерський облік: [навч. посібник – 2-ге вид., доповн. і перероб.] / Національний ун-т біоресурсів і природокористування України. Навчально-науковий ін-т післядипломної освіти. Економічний факультет / За ред. О. Ф. Вербило. – К.: НУБіПУ, 2010. – 247 с.

10. Дідоренко, Тетяна. Бухгалтерський баланс як складова інформаційного забезпечення процесу прийняття економічних рішень [Текст] / Тетяна Дідоренко // Прикладна економіка - від теорії до практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 20 жовт. 2016 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Р. Ф. Бруханський [та ін.]; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. - Тернопіль : Вектор, 2016. - С. 108-109.

11. Дехтяр, Ольга Трансформації професії бухгалтера в умовах розвитку «цифрової економіки» [Текст] / Ольга Дехтяр, Тетяна Дідоренко // Цифрова економіка: тренди та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [м. Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.] / редкол. : П. Р. Пуцентейло, Б. О. Язлюк, Р. Ф. Бруханський [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - С. 274-276.

12. Жадько К. С. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях : [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.] / К. С. Жадько, В. В. Семенюта, Л. Ш. Олійник / Дніпропетровська держ. фінансова академія. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 112 с.

13. Завитій, Ольга. Аудит операцій з грошовими коштами [Текст] / Ольга Завитій, Ілона Завитій // Прикладна економіка - від теорії до практики : зб. тез доп. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 15 жовт. 2015 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Ю. І. Гайда [та ін.]; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2015. – С. 65-70.

14. Загородній А.Г. Фінансовий словник [Текст]: словник / Вознюк Г.Л., Загородній А.Г., Смовженко Т.С. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

15. Іванчук Р.М. Деякі міркування щодо методологічних засад формування інформації про дебіторську заборгованість [Текст] / Р.М. Іванчук, О.А. Іванчук // Економічний вісник Донбасу, 2008. – №1. – С.11-22.

16. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Лівшиц Д.М. Інвентаризація. Практичний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 140 с.

18. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку [Текст]: монографія / Л.Г. Ловінська. – К.: КНЕУ, 2006. – 253 с.

19. Ловінська Л.Г. Бухгалтерський облік для економістів та правознавців у схемах і таблицях [Текст]: навч. посіб. / Л.Г. Ловінська, Я.В. Олійник, Л.О. Галат. – К.: КНЕУ, 2010. – 390 с.

20. Лукава І.М. Основи побудови обліку витрат виробництва в умовах становлення ринкових відносин / І.М. Лукава // Науковий журнал Придніпровський науковий вісник. Серія: Економіка. –Дніпропетровськ, 1998. –№ 126 (193). – С. 30 –33.

21. Малишкін О.І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: навч.-практ. посіб. / О.І.Малишкін. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 376 с.

22. Момот Т. Управління дебіторською заборгованістю підприємства / Т. Момот // Бізнес інформ, 2011. – №11-12. – С. 97-99.

23. Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари та послуги / Г. Нашкевська // Бухгалтерський облік і аудит, 2009. – №11. – С.31-38.

24. Нікітюк А. В. Аналітична оцінка дебіторської та кредиторської заборгованості / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

25. Облік і аудит: практикум дистанційного тестування: навч. посіб. / за заг. ред. М.Ф. Огійчука, В.Я. Плаксієнка, Є.В. Калюга. – К.: Алерта, 2013. – 448 с.

26. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.

27. Палюх, Микола Контрольна функція бухгалтерського обліку [Текст] / Микола Палюх // Прикладна економіка - від теорії до практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 27 жовт. 2017 р.] / редкол. : П. Р. Пуцентейло, Б. О. Язлюк, Р. Ф. Бруханський [та ін.]; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. - Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2017. - С. 161-164.

28. Палюх, Микола. Роль бухгалтерського обліку в системі управління підприємством [Текст] / Микола Палюх // Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю [м. Тернопіль, 30 берез. 2017 р.] / редкол. : Р. Ф. Бруханський, І. М. Белова, А. Гасьор [та ін.]. - Тернопіль : Крок, 2017. - С. 42-44

29. Петрик О.А., Фенченко М. Т. Аудит у зарубіжних країнах: навч. -метод. посібник для самот. вивч. дисц. / За заг. ред. О. А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2012. – 168 с.

30. Практикум з фінансового та управлінського обліку за національними стандартами: навч. посіб. / М.Ф. Огійчук, Л.Т. Панченко, Л.О. Сколотій, Т.П. Шев'якова / За ред. проф. М.Ф. Огійчука. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Алерта, 2013. – 608 с.

31. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

32. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

33. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: закон України від 23.09.1999 №1105-XIV / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

34. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

35. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 № 163 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

36. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

37. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

38. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України 31.01.2000 № 20 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

39. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

40. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

41. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 № 559 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

42. Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою: наказ Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

43. Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів: наказ МНС України від 23.02.2006 № 98 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

44. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>.

45. Про затвердження Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: наказ Міндоходів України від 09.09.2013 № 454 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

46. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: наказ Міндоходів України від 13.11.13 № 678 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://minrd.gov.ua>.

47. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма N 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку: наказ Міндоходів

України від 21.01.2014 №49 / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

48. Прус Л.Р. Управління дебіторською заборгованістю суб'єктів господарювання / Л.Р. Прус // Вісник Хмельницького національного університету, 2010. – С.126-131.

49. Пуцентейло П.Р., Завитій О.П. Особливості формування стратегії управління економічним розвитком регіону. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2017. № 27. С. 298–308.

50. Сава, А. Оцінка економічної ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств [Текст] / Андрій Сава, Ольга Завитій // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. зб. наук. праць. - 2013. - Вип. 1. - С. 93-97.

51. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б. Садовська, П.В. Божидаркін, К.Є. Нагірська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 668 с.

52. Селіверстова Л.С. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. / Л.С. Селіверстова, О.В. Скрипник / За ред. С.М.Безрутенко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 274 с.

53. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник – 6-те вид. доповн. і перероб. – К.: Алерта, 2013. – 982 с.

54. Тринька Л.Я., Липчанська О.В. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. – К.: Алерта, 2013. – 568 с.

55. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Косова Т.Д. та ін. за ред. Т.Д. Косової, І.В. Сіменко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 440 с.

56. Яцишин І.М. Критерії оцінки ефективності систем управління / І.М. Яцишин, І.Г.Яремчук // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Економіка. – Тернопіль: ТДПУ ім. В.Гнатюка, 1999. – № 2. –С.133 –140.

57.

Перелік додатків

№ з\п	Назва додатку	Сторінка
1	2	3
1.	Статут	
2.	Виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців	
3.	Довідка з єдиного державного реєстру підприємств та організацій України	
4.	Довідка про взяття на облік платника податків	
5.	Свідоцтво про реєстрацію платника податку на додану вартість	
6.	Наказ про облікову політику на підприємстві	
7.	Посадова інструкція головного бухгалтера	
8.	Посадова інструкція бухгалтера	
9.	Робочий план рахунків	
10.	Договір поставки товару № 17 від 07.12.2012	
11.	Видаткова накладна №802003 від 02.08.2013	
12.	Реєстр документів за серпень 2013 року	
13.	Податкова накладна № 25 від 02.08.2013	
14.	Товарно-транспортна накладна від № 802003 02.08.2013	
15.	Банківська виписка № 1-454жол3 від 13.08.2013	
16.	Банківська виписка № 1-454жож1 від 22.08.2013	
17.	Журнал проводок за 02.08.2013	
18.	Видаткова накладна №429 від 02.08.2013	
19.	Податкова накладна № 18 від 02.08.2013	
20.	Акт звірки розрахунків № 83 від 31.08.2013	
21.	Оборотно-сальдова відомість по рахунку 361 за 2011 рік	
22.	Оборотно-сальдова відомість по рахунку 361 за 2012 рік	
23.	Оборотно-сальдова відомість по рахунку 361 за 2013 рік	
24.	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за 2011 рік	
25.	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за 2012 рік	
26.	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за 2013 рік	
27.	Податкова декларація з податку на додану вартість за грудень 2013 року	
28.	Податкова декларація з податку на прибуток за 2013 рік	
29.	Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку за IV квартал 2013 року	
30.	Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу,	

	грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів доходів і зборів за грудень 2013 року	
31.	Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі за 2013 рік	
32.	Наказ про охорону праці в ТзОВ «Євро Сервіс Груп» №23/07 від 01.07.2013	